

# Antibioticavrije productie: wanneer gezond voor dier en ondernemer?

Project: Naar een antibioticavrije biologische varkenshouderij



**WAGENINGEN UR**  
For quality of life



## Samenvatting

De biologische varkenssector en -keten hebben behoefte aan inzicht in de mogelijkheden om toe te werken naar een antibioticavrije productie. Curatief antibioticagebruik in de biologische varkenssector is toegestaan. Maar in de toekomst wil de sector dit gebruik zoveel mogelijk overbodig maken. Deze ambitie wordt binnen het project Naar een antibioticavrije biologische varkenshouderij gerealiseerd door een gezamenlijke aanpak van meerdere schakels in de keten. Zo werken experts van Wageningen UR (University & Research centre) en het Louis Bolk Instituut nauw samen met organisaties en bedrijven uit de varkenssector aan de ontwikkeling van innovatieve maatregelen ten behoeve van een antibioticavrije biologische varkenshouderij. Er kunnen innovatieve oplossingen uitkomen die ook voor gangbare varkensbedrijven perspectieven bieden. Het project past binnen het streven van de overheid naar een duurzame veehouderij. Het project is medio 2011 gestart en heeft een looptijd van 4 jaar.

## Voorloperrol

Binnen de biologische varkenshouderij staat de natuurlijke weerstand van het dier centraal. Preventief antibioticagebruik is in deze sector dan ook niet toegestaan en curatieve medicatie slechts beperkt. Het gemiddelde antibioticumgebruik binnen de biologische varkenssector ligt om die reden beduidend lager dan binnen de reguliere sector. De biologische varkenshouderij heeft op dit gebied dus altijd al een voorloperrol gespeeld. Met het project Naar een antibioticavrije biologische varkenshouderij wil men deze voorloperrol in de toekomst ook blijven vervullen. Kennis die bij de biologische sector wordt ontwikkeld – bijvoorbeeld over weerstandbevorderende middelen als alternatief voor gebruik van antibiotica – kan ook waardevolle informatie opleveren voor de reguliere houderij.

## Partners

- Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie
- Wageningen UR (University & Research centre)
- VBV (Vereniging Biologische Varkenshouders)
- De Groene Weg/Vion
- Biologische varkenshouders
- Reguliere varkenshouders
- Louis Bolk Instituut (LBI)
- Eijk Advies

---

## Harde voorwaarden

De weg naar een antibioticavrije productie kan alleen worden vormgegeven met inachtneming van een aantal harde voorwaarden. De gezondheid en het welzijn van de varkens mogen bij afschaffing van antibioticagebruik niet geschaad worden. De antibioticavrije productie moet in balans gebracht worden met de economische resultaten. En de te nemen maatregelen die leiden tot antibioticavrije productie moeten ook maatschappelijk gewaardeerd en geaccepteerd worden. Het project neemt al deze drie aspecten in haar onderzoek mee.

## Aanpak

Bij de uitvoering van het project wordt gebruik gemaakt van de ervaringen met de methodiek die binnen het InnovatieNetwerk voor de reguliere varkenshouderij wordt toegepast. Bovendien wordt gebruik gemaakt van kennis en ervaring uit andere lopende projecten en netwerken binnen de biologische varkenshouderij die zich richten op het minimaliseren van het antibioticagebruik. Het project is opgesplitst in vijf fases. Eind 2011 worden vijf gemotiveerde bedrijven geselecteerd en geanalyseerd. Vervolgens wordt in 2012 op deze bedrijven onderzocht of het mogelijk is antibioticavrij te produceren met inachtneming van de hierboven geschetste voorwaarden. In 2013 worden de opgedane data en kennis gedeeld met de koploperbedrijven. Tevens wordt bekeken wat de beste implementatiestrategie is voor het antibioticavrij maken van de keten. In een vervolgstadium zullen de ketenpartners allereerst opschaling stimuleren, waarna implementatie in de hele biologische varkenssector volgt.

## Rendement

Het streven naar een antibioticavrije biologische varkenssector past binnen het streven van overheid en bedrijfsleven naar een duurzame veehouderij. De resistentie van micro-organismen tegen antibiotica neemt toe bij dier en mens en vormt een toenemend gevaar voor de volks- en diergezondheid. Gezien de bijdrage van de veehouderij aan dit probleem zijn door de overheid doelstellingen vastgelegd om het antibioticagebruik in de gehele veesector terug te dringen: in 2013 moet dit gehalveerd zijn ten opzichte van peiljaar 2009.

## Organisatie en communicatie

Wetenschappers van Wageningen UR (University & Research centre), de ketenpartners VBV en De Groene Weg (VION) én overheid zorgen gezamenlijk voor aansturing van het project. Het streven van de biologische varkenssector naar een antibioticavrije productie is een grote ambitie. Voor het realiseren van deze ambitie speelt communicatie een essentiële rol. Kennisverspreiding vindt plaats via nauwe samenwerking met en aansturing door de biologische varkenssector. De opgedane ervaringen en kennis worden vanaf 2012 verspreid via communicatieplatforms, vakbladen en bestaande studiegroepen binnen de sector. ■



## Contact

Martien Bokma  
Wageningen UR Livestock Research  
martien.bokma@wur.nl  
0320-293379